

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive research) เกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร และวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ และสามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพตามลำดับความสำคัญ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสหสัมพันธ์ (Correlational research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ที่อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย และกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนโรงพยาบาลทั้งหมด 13 โรงพยาบาล มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,146 คน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขนาดตัวอย่างประชากรตาม Yamane (1976 อ้างจาก พวงรัตน์, 2535) ให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 378 คน แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดโอกาสของความคลาดเคลื่อนให้น้อยลง จึงใช้ตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น 400 คน
2. เลือกโรงพยาบาลที่เป็นตัวอย่าง โดยจำแนกโรงพยาบาลเป็น 5 กลุ่ม ตามสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย และสังกัดกรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงสุ่มโรงพยาบาลในแต่ละสังกัด โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple

random Sampling) ด้วยการจับฉลาก ใช้อัตราส่วน 1:2 ในกรณีที่มีโรงพยาบาล 3 แห่ง ใช้อัตราส่วน 2:3 และในกรณีที่มีแห่งเดียว กำหนดโรงพยาบาลแห่งเดียวนั้นให้เป็นตัวอย่าง (ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 1)

3. หาจำนวน ตัวอย่างประชากร แต่ละโรงพยาบาลที่สุ่มได้ โดยวิธีคำนวณตามสัดส่วนประชากรในแต่ละโรงพยาบาลให้ได้จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 400 คน

4. เลือกตัวอย่างประชากรจากแต่ละโรงพยาบาล ในทุกแผนกด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย โดยใช้ตาราง เลขสุ่ม ให้ได้จำนวนประชากรที่ต้องการ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรพยาบาลวิชาชีพ และกลุ่มตัวอย่างประชากร ในโรงพยาบาลในสังกัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

สังกัด	โรงพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน (คน)	โรงพยาบาล	จำนวน (คน)
1. กระทรวง สาธารณสุข	ราชวิถี	293	ราชวิถี	30
	นพรัตนราชธานี	150	เลิศสิน	23
	เลิศสิน	225		
2. กระทรวง กลาโหม	พระมงกุฎเกล้า	680	พระมงกุฎเกล้า	69
	สมเด็จพระปิ่นเกล้า	289	สมเด็จพระปิ่นเกล้า	29
	ภูมิพลอดุลยเดช	650		
3. กระทรวง มหาดไทย	ตำรวจ	473	ตำรวจ	48
4. ทบวงมหา- วิทยาลัย	ศิริราช	1665		
	รามธิบดี	703	รามธิบดี	71

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรพยาบาลวิชาชีพ และกลุ่มตัวอย่างประชากร ในโรงพยาบาลใน
สังกัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

สังกัด	โรงพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน (คน)	โรงพยาบาล	จำนวน (คน)
5. กรุงเทพ- มหานคร	ตากสิน	430		
	กลาง	393	กลาง	40
	วชิรพยาบาล	883	วชิรพยาบาล	90
	เจริญกรุงประชารักษ์	312		
		รวม 7146	รวม	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์จากแบบสอบถามต่าง ๆ ของเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามนี้จะแบ่งสาระสำคัญออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ รวม 4 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์การ โดยมีทั้งให้เลือกตอบและ เป็นคำถามแบบเปิด

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบให้เลือกตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของลักษณะงานที่ปฏิบัติ ประสิทธิภาพในการทำงาน ปัจจัยด้านบทบาททางวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะประเมินค่าเป็น 5 ระดับ ตามแนวของ Likert scale คือ เห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยที่สุด ทั้งนี้ได้แบ่ง

ลักษณะของข้อความทั้งสองตอนนี้เป็น 2 ประเภท คือ ข้อความในเชิงรับ (Positive) และ ข้อความในเชิงปฏิเสธ (Negative) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

ลักษณะความเห็น \n ลักษณะข้อความ	เห็นด้วยที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยที่สุด
เชิงรับ	5	4	3	2	1
เชิงปฏิเสธ	1	2	3	4	5

ตอนที่ 2.1 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ ความมีอิสระในการทำงาน (ข้อที่ 1-7) ความหลากหลายของงาน (ข้อที่ 8-15) ความมีเอกลักษณ์ของงาน (ข้อที่ 16-21) ความสำคัญของงาน (ข้อที่ 22-27) ผลบ่อนกลับของงาน (ข้อที่ 28-33) และงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ข้อที่ 34-39) โดยปรับปรุงและประยุกต์จากผลงานของ Hackman และ Oldham (1980) และ โสกา ทรัพย์มากอุดม (2533)

ตอนที่ 2.2 ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อองค์กร (ข้อที่ 40-45) ความรู้สึกว่าคุณงานเป็นที่พึงพิงได้ (ข้อที่ 46-50) ความคาดหวังที่ได้รับการตอบสนองจากองค์กร (ข้อที่ 51-57) ทักษะติดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร (ข้อที่ 58-63) ได้ประยุกต์จากงานวิจัยของ Steers (1977) และ โสกา ทรัพย์มากอุดม (2533)

ตอนที่ 2.3 ปัจจัยด้านบทบาททางวิชาชีพ ได้แก่ ความขัดแย้งในบทบาท (ข้อที่ 64-69) และความคลุมเครือในบทบาท (ข้อที่ 70-77) ประยุกต์โดยใช้แบบวัดของ Rizzo, House และ Litzman (1970) และ House, Schuler และ Levanoni (1983)

ตอนที่ 3 ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ได้แก่ ความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ ความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ และความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์การ ใช้แบบวัดของ Porter และคณะ (1974) มีข้อคำถาม 15 ข้อ ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และนำไปใช้ในการวิจัยมากมาย เช่น Steers (1977); Angle และ Perry (1981); Mottaz (1986, 1988); Putti, Aryee และ Liang (1989); Johnston และ Snizek (1991); Wanous, Poland, Premack และ Davis (1992) เป็นต้น

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ตรวจสอบการหาความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงของเนื้อหา (Validity) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมการวิจัย ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา ภาษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบด้านเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วพิจารณาสำนวนภาษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยถือเกณฑ์ความเห็นสอดคล้องการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 80 นำมาพิจารณาปรับปรุงเครื่องมือ

2. การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530) โดยมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right\}$$

โดย n = จำนวนข้อคำถาม

Si² = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

St² = ความแปรปรวนของคะแนนรวมในแบบสอบถามทั้งฉบับ

และหลังจากนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากรแล้ว ได้นำมาหาค่าความเที่ยงอีกครั้ง ด้วยวิธีการเดียวกัน ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของแบบวัดลักษณะงาน ประสบการณ์ในการทำงาน บทบาททางวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ

แบบวัด	ค่าความเที่ยงของ เครื่องมือ	
	ทดลองใช้ (N=30)	ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (N=380)
ลักษณะงาน		.81
ความมีอิสระในการทำงาน	.61	.54
ความหลากหลายของงาน	.76	.70
ความมีเอกลักษณ์ของงาน	.64	.60
ความสำคัญของงาน	.60	.67
ผลบ่อนกลับของงาน	.75	.70
งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	.64	.70
ประสบการณ์ในการทำงาน		.85
ความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อองค์การ	.65	.66
ความรู้สึกว่าองค์การเป็นที่พึ่งพิงได้	.66	.65
ความคาดหวังที่ได้รับการตอบสนองจากองค์การ	.73	.70
ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ	.58	.58
บทบาททางวิชาชีพ		.83
ความขัดแย้งในบทบาท	.75	.76
ความคลุมเครือในบทบาท	.79	.77
ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ	.85	.88
แบบสอบถามทั้งฉบับ		.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล ทั้ง 8 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาล พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด
3. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ของฝ่ายการพยาบาล แต่ละโรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้
4. ส่งแบบสอบถาม ผ่านทางหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยแจ้งจำนวนตัวอย่างประชากร ตามจำนวนตัวอย่างประชากรที่มีอยู่ในโรงพยาบาลนั้น ๆ ยกเว้น โรงพยาบาลรามธิบดี และโรงพยาบาลตำรวจ ที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่านทางหัวหน้าตึกของแต่ละตึกด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2538 ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2538 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 400 ฉบับ ได้รับคืน 385 ฉบับ
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ตัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx (Statistical Package for the Social Science Version x) ในการประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และอัตราส่วน ร้อยละ (Percent)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน ได้แก่ ความมีอิสระในการทำงาน ความหลากหลาย

ของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ความสำคัญของงาน ผลบ่อนกลับของงาน และงานที่มีโอกาสสัมพันธกับผู้อื่น

ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในงาน ได้แก่ ความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อองค์กร ความรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับได้ ความรู้สึกว่าคุณคาดหวังได้รับการตอบสนองจากองค์กร ที่คนคิดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร

ข้อมูลด้านบทบาททางวิชาชีพ ได้แก่ ความขัดแย้งในบทบาท และความคลุมเครือในบทบาท

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรขั้นตอน

(Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหากลุ่มพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร โดยมีลำดับขั้นในการคำนวณดังนี้

1. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวพยากรณ์ และตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และใช้เกณฑ์เทียบระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์ ดังนี้ (ประคอง วรรณสุต, 2530)

ค่าระหว่าง ± 0.70 ถึง ± 1.00 มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าระหว่าง ± 0.30 ถึง ± 0.69 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าระหว่าง ± 0.00 ถึง ± 0.29 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

2. ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยการทดสอบค่าที่ (t-test)

3. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยทดสอบค่า

รวมเอฟ (Overall F-test)

5. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ (b_1) ในรูปคะแนนดิบ

6. ทดสอบค่า F เพื่อทดสอบว่าค่า b ของตัวพยากรณ์แต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์หรือไม่

7. หาค่าคงที่ของสมการพยากรณ์

8. สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน